

Вступ

Трансфертне ціноутворення – інститут національного податкового права, норми якого є результатом протидії розмиванню оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування. Керівною міжнародною інстанцією із цих питань є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), а основним документом, що має рекомендаційний характер, є Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб (оригінальна назва – OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations), які періодично уточнюються та вдосконалюються. Останньою редакцією Настанов ОЕСР є редакція від липня 2017 р., а її редакцію 2010 р. можна знайти на теренах інтернету в українському перекладі.

Україна поступово імплементує Настанови ОЕСР у національне податкове законодавство. У Податковому кодексі України правила трансфертного ціноутворення закріплено у ст. 39, а процедурні питання врегульовано на рівні наказів Міністерства фінансів України.

Якщо за 2013 звітний рік було подано 2,5 тис. звітів про контрольовані операції на суму 1159 млрд грн, то за 2020 звітний рік було подано 2,3 тис. таких звітів, у яких платниками податків надано інформацію про контрольовані операції в сумі вже 2,5 трлн грн. Важливість трансфертного ціноутворення для належної сплати податку на прибуток підприємств складно переоцінити. Введений у зв'язку з COVID-19 мораторій на проведення перевірок із питань трансфертного ціноутворення в лютому 2021 р. був скасований. Одразу було поновлено 18 і розпочато 27 перевірок із питань дотримання платни-

ками принципу «втягнутої руки». Станом на 28 серпня 2021 р. було завершено 14 перевірок, за результатами яких донараховано 245 млн грн податку на прибуток і зменшено збитки на суму понад 1,3 млрд грн.

У монографії зроблено спробу надати цікаву й актуальну інформацію, що буде корисна як фахівцям, так і широкому загалу, про стан правової регламентації та застосування норм інституту трансфертного ціноутворення. Авторами класифіковано операції, що є контрольованими, досліджено новітні підходи до нормативної інституціоналізації постійних представництв, простежено історію запровадження принципу «втягнутої руки», проаналізовано трирівневу модель документації з трансфертного ціноутворення, а також відповідальність за порушення вимог трансфертного ціноутворення.